

**Būvniecības nozares ģenerālvienošanās
Komitejas sapulces
Protokols Nr.4**

2019. gada 25. oktobrī, plkst.10.00

Melnstila ielā 11-4, Rīgā

Sapulce atklāta 2019. gada 25. oktobra plkst. 10.00.

Sapulci atklāj Latvijas Būvuzņēmēju partnerības valdes locekle Baiba Bļodniece.

Sapulcē piedalās:

1. Baiba Bļodniece, biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” valdes locekle.
2. Anna Upena, biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” vadītājas pienākumu izpildītāja (aizstāj Valdi Birkavu, biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” Goda prezidentu).
3. Andris Bērziņš, biedrības „Latvijas Ceļu būvētājs” valdes priekšsēdētājs.
4. Normunds Grinbergs, biedrības “Latvijas Būvnieku asociācija” prezidents.
5. Egils Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājs.
6. Evija Kirika, Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības valdes locekle (aizstāj Natalju Preisu, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperti).
7. Ieva Gretere, Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības priekšsēdētāja.
8. Mārtiņš Dunsķis, Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības priekšsēdētāja vietnieks.

Pieaicinātie eksperti:

Mārtiņš Kalniņš, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes direktora vietnieks.

Evita Paplavska, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes direktora vietnieka pienākumu izpildītāja.

Baiba Linde, Valsts ieņēmumu dienesta Fizisko personu nodokļu daļas vadītāja.

Vera Nastasina, Valsts ieņēmumu dienesta Datu ticamības novērtējuma metodikas un uzraudzības daļas galvenais nodokļu inspektors

Olga Bogdanova, Finanšu ministrijas Nodokļu administrēšanas un sabiedrības interešu politikas departamenta direktore

Marika Valdmane, Finanšu ministrijas VSV nodokļu administrēšanas un ēnu ekonomikas ierobežošanas jautājumos projekta vadītāja

Andrejs Birums, Finanšu ministrijas Uzņēmumu nodokļu un starptautisko nodokļu jautājumu nodaļas vadītājs, Departamenta direktora vietnieks

Ineta Vjakse, Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece

Sandra Rucka, Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta Vecākā eksperte

Zaiga Strode, Valsts darba inspekcijas Darba tiesību nodaļas vadošais juriskonsults

Edmunds Valantis, Ekonomikas ministrijas Valsts sekretāra vietnieks

Sapulci vada: Baiba Bļodniece.

Protokolē: Jēkabs Leiškals

Darba kārtība:

1. Par Komitejas locekļa aizstāšanu.
2. Ģenerālvienošanās piemērošana, vadlīnijas un uzraudzība.
3. Citi sabiedrības informēšanas pasākumi.
4. Priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos.

1. Par Komitejas locekļa aizstāšanu

1.1. Par biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” deleģētā pārstāvja aizstāšanu.

Biedrība “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” ar 2019. gada 24. oktobra vēstuli Nr.IZ/209-10/2 informē, ka tikai uz 2019. gada 25. oktobra Komitejas sēdi Nr.4, aizstāj iepriekš deleģēto biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” Goda prezidentu Valdi Birkavu, (personas kods), biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” vadītājas pienākumu izpildītāju Annu Upeni, (personas kods).

Ievērojot iepriekš minēto, atbilstoši Būvniecības nozares ģenerālvienošanās 3.1.punktam Komiteja pieņem zināšanai, ka tiek aizstāts Komitejas darba devēju pārstāvis.

Par – 8; pret – 0

1.2 . Par Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrības deleģētā pārstāvja aizstāšanu.

Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība ar 2019. gada 09. oktobra vēstuli Nr.23/02 informē, ka tikai uz 2019. gada 25. oktobra Komitejas sēdi Nr.4, aizstāj iepriekš deleģēto Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperti Natalju Preisu, (personas kods) ar Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība valdes locekli Eviju Kiriku, (personas kods).

Ievērojot iepriekš minēto, atbilstoši Būvniecības nozares ģenerālvienošanās 3.1.punktam Komiteja pieņem zināšanai, ka tiek aizstāti Komitejas arodbiedrības pārstāvji.

Par – 8; pret – 0

2. Ģenerālvienošanās piemērošana, vadlīnijas un uzraudzība

Šī gada 3. novembrī spēkā stāsies Būvniecības nozares ģenerālvienošanās (turpmāk – Ģenerālvienošanās), tādēļ arvien aktuālāki kļūst jautājumi par tās pareizu piemērošanu un ieviešanu praksē.

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk “VID”) ir izstrādājis materiālu – vadlīnijas būvniecībā nodarbinātajiem par nodokļu normatīvo aktu piemērošanu “Nodokļi nodarbinātības un pakalpojumu līgumiskajās attiecībās”, kas ir publicēts VID tīmekļa vietnē www.vid.gov.lv. Pārrunājot ar VID šo vadlīniju saturu, ņemot vērā, ka tās ir horizontāla rakstura nodokļu piemērošanā, VID ir izteicis gatavību tās papildināt ar skaidrojumiem, kas attiecās uz ģenerālvienošanos.

Ņemot vērā, ka vienota izpratne par ģenerālvienošanās interpretāciju ir ļoti būtiska tās praktiskai piemērošanai un mērķu sasniegšanai, ir nepieciešams panākt vienotu izpratni ar VID par tās piemērošanas jautājumiem. Ņemot vērā VID gatavību vadlīnijas papildināt ar

skaidrojumiem, kas attiecās uz ģenerālvienošanos ir nepieciešams iesaistīties vadlīniju izstrādē.

Anna Upena skaidro, ka Latvijas Būvuzņēmēju partnerība saņem daudz jautājumus par Ģenerālvienošanās aptvērumu un piemērošanu. Ņemot vērā lielo skaitu ar jautājumiem, ir secināts, ka vajag izstrādāt vadlīnijas, veicinot vienotu izpratni ne tikai darba devējiem un darbiniekiem, bet arī starp valsts uzraugošajām iestādēm.

Anna Upena skaidro, ka vadlīnijas ir izstrādes stadijā un, Ģenerālvienošanās Pušu komitejai (turpmāk – Komiteja) ir jāvienojas par to redakciju, tālāk iesaistot valsts iestādes. Norāda, ka Komiteja sagaida ieguldījumu no valsts iestāžu puses jautājumā par Ģenerālvienošanās ievērošanas uzraudzību, tai skaitā iesaisti, skaidrojot par Ģenerālvienošanās piemērošanu dažādos nodokļu maksāšanas režīmos. Tai skaitā, būtu vēlams papildināt VID izstrādātās vadlīnijas, kas šobrīd ir vairāk horizontālas, proti – tajās skaidrot arī Ģenerālvienošanās piemērošanu.

Baiba Linde norāda, ka VID var sastādīt vadlīnijas par nodokļiem un labprāt no Komitejas saņemtu ierosinājumus ar papildinājumiem, piemēriem. Papildina, ka VID nevar sastādīt vadlīnijas jautājumos, kas ir ārpus VID kompetences.

Anna Upena prezentē sagatavoto ģenerālvienošanās tēmu apkopojumu ar problēmjautājumiem, piemēriem un interpretāciju, kas būtu iekļaujams vadlīnijās.

Normunds Grinbergs, par 5% piemaksu piebilst, ka vārds “piemaksa” rada mulsumu un aicina šādu vārdu nelietot. Tas rada iespaidu, ka ir pienākums kaut ko piemaksāt klāt. Ierosina vadlīnijās skaidrot, ka tā nav piemaksa, bet ka tā ir minimālā alga par 5% lielāka, ja iegūta attiecīgā kvalifikācija.

Baiba Bļodniece norāda, ka šis jautājums būtu jāizskaidro vadlīnijās, tas ir – ka tā nav piemaksa, bet ka tā tiek aprēķināta minimālā alga, proti - ka šie 39 eiro ir klāt pie 780 un nevis ka tie ir vēl 5% virs noteiktās algas. Sākotnēji bija paredzētas diferencētas minimālās algas atbilstoši kvalifikācijai. No šī modeļa atteicāmies un pateicām, ka visiem būs 780 eiro minimālā alga, bet nosakām, ka tiem, kam ir kvalifikācija, minimālā alga ir 820 eiro. Skaidro, ka piemaksa tika ieviesta, lai aizstātu diferencētas minimālās algas un lai motivētu cilvēkus iegūt izglītību un iegūt kvalifikāciju, tas ir – tiem, kam ir kvalifikācija, minimālā alga ir 820 eiro. Savukārt pārējiem, kas saņem virs 820 eiro nekas nemainās.

Anna Upena norāda, ka šis tiešām ir svarīgs jautājums. Tiem, kam šobrīd jau maksā 820 eiro visticamāk darba devējs nosakot algu jau ir ņēmis vērā darbinieka izglītību. Proti, ja darbinieks saņem, piemēram, 820 eiro un vairāk, tad būtībā šis punkts nekvalificējās.

Mārtiņš Dunsķis nepiekrīt. Norāda, ka Ģenerālvienošanās ir noteikta viena minimālā alga nevis divas un viena obligātā piemaksa. Skaidro, ka Ģenerālvienošanās dod tiesības uz šo piemaksu. Paskaidro, ka brīdī, kad viens darbinieks saņem minimālo algu un otrs, kurš saņem daudz lielāku algu – abiem ir tiesības uz 39 eiro piemaksu, ja abi ir speciālisti. Respektīvi, ja vienam, kurš ir mazāk atalgots, 780 + 39 eiro kā piemaksa un otram speciālistam, kurš saņem 1500, arī būs 39 eiro piemaksa papildus.

Baiba Bļodniece lūdz arī citus komitejas locekļus, kas ir piedalījušies sarunās par Ģenerālvienošanās izstrādi, izteikt viedokli.

Normunds Grinbergs pievienojās Baibas Bļodnieces viedoklim par divām minimālajām algām. Norāda, ka tāpēc arī ir aktualizējis šo jautājumu, jo vārds “piemaksa” rada mulsumu un cilvēki to uztver kā regulāru piemaksu. Atbildot uz jautājumiem ir skaidrojis, ka tā ir minimālā alga darbiniekiem ar kvalifikāciju.

Andris Bērziņš ierosina šo jautājumu pārrunāt citā formātā un nonākt pie vienota skaidrojuma, kas būtu iekļaujams vadlīnijās. Norāda, ka Baibas Bļodnieces skaidrojumu uzskata par loģisku un ļoti racionālu. 780 ir minimālā alga, kas attiecas uz pilnīgi visiem, bet tiem, kuriem ir profesionālā izglītība minimālā alga ir 820 eiro.

Egils Baldzēns aicina šobrīd diskusiju neizvērst un vienoties, izstrādājot vadlīnijas.

Zaiga Strode par Ģenerālvienošanas noteikto minimālo stundas tarifa likmi norāda, ka decembrī ir 152 normālā darba laika stundas, un, tās sareizinot ar minimālo stundas tarifa likmi, aprēķinātā darba alga nesasnies minimālo algu 780 eiro un starpība ir būtiska. Ierosina vadlīnijās ierakstīt iepriekš MK noteikumos esošo redakciju, ka darba ņēmējam kuram noteikta minimālā st. tarifa likme, gadījumā ja nostrādā normālu darba laiku, bet aprēķinātā darba samaksa ir mazāka par noteikto minimālo algu, aprēķinātā summa jāpalielina līdz minimālajai mēneša darba algai. Norāda, ka ir saskatāma atšķirīga attieksme starp darba ņēmēju kuram ir noteikta minimālā alga un kuram ir noteikta minimālā stundas tarifa likme, darba ņēmēji varētu vērsties tiesā.

Ineta Vjake, MK noteikumi nosaka minimālo algu, kas ir fiksēta, tālāk tiek izmantota formula, kā noteikt minimālo st. tarifa likmi. Papildus ietverts noteikums, ka gadījumā, ja darba ņēmējs nostrādā pilnas normālā darba laika stundas mēnesī, bet pēc stundas tarifa likmes nesasnā minimālā alga, darba devējam ir jāpiemaksā, lai summā sanāktu minimālā alga. Proti, ja nostrādātas visas stundas, jāsaņem minimālā alga. Zaiga Strode norāda, ka ja ir nofiksēta gan viena summa – alga, gan otra – st. tarifa likme, īsajos mēnešos (decembris, maijs, jūnijs) ar šo st. tarifa likmi netiks sasniegta Ģenerālvienošanas minimālā alga. Kā arī garajos mēnešos, kad ir vairāk normālā darba laika st., ja darba ņēmējs, kam ir noteikta st. tarifa likme, nostrādā visas normālā darba laika st., tad darba ņēmējam jāsaņem par faktiski nostrādāto darba laiku, proti, darba ņēmēja alga būs lielāka par 780 eiro.

Baiba Bļodniece norāda, ja minimālā alga ir 780 eiro, tad neatkarīgi no tā, cik konkrētajā mēnesī ir darba stundas, Ģenerālvienošanas mērķis bija sasniegt šos 780 eiro. Princips ir tāds pats kā MK noteikumos – vadlīnijās jāskaidro, kā tas ir saprotams. Vadlīnijās ierakstām, ka tiem darba devējiem, kas plāno nodarbināt uz normālo darba laiku ir jānorāda darba alga, savukārt tie, kas nodarbina pēc st. tarifa likmes, tiem ir jānorāda st. tarifa likme.

Baiba Bļodniece izsaka priekšlikumu, ka pēc vadlīniju izstrādes un saskaņošanas Komitejā, tās tiktu nosūtītas valsts iestādēm, lai iestādes vadlīnijas publicētu savās tīmekļa vietnēs.

Komiteja nolemj:

2.1. Uzdot biedrībai “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” kā Komitejas sekretariāta funkciju izpildītājai, Komitejā saskaņot vadlīnijas, tās publicēt un izsūtīt valsts iestādēm.

3. Citi sabiedrības informēšanas pasākumi

Baiba Bļodniece informē, ka biedrība "Latvijas Būvuzņēmēju partnerība" jau tagad saņem virkni nozares dalībnieku jautājumu par ģenerālvienošanās piemērošanu, tāpēc ir paredzams, ka tai stājoties spēkā jautājumu skaits ievērojami pieaugs.

Ņemot vērā, ka 3. novembrī stājas spēkā Ģenerālvienošanās, Komiteja organizē preses konferenci oktobra pēdējā nedēļā. Tajā, papildus Komitejas locekļiem piedalīsies Latvijas Darba devēju konfederācija, Ekonomikas ministrija, Valsts ieņēmumu dienests.

Papildus konferencē ir ierosinājums rīkot reģionālus seminārus par ģenerālvienošanās praktisku piemērošanu uzņēmumiem. Šo semināru organizēšanā būtu jāiesaistās biedrībai "Latvijas Būvuzņēmēju partnerība", Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrībai, Latvijas Darba devēju konfederācijai.

Baiba Bļodniece aicina arī iestādes piedalīties reģionālajos semināros.

Komiteja nolemj:

3.1. Atbalstīt reģionālo semināru rīkošanu par ģenerālvienošanās praktisku piemērošanu būvniecības nozares uzņēmumiem.

4. Priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta un brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objekta minimālo apmēru piemērošanā pašnodarbinātajiem.

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 1478 *Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru* (turpmāk - MK noteikumi) otrajam punktam, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu objekta minimālais gada apmērs pašnodarbinātajam un brīvprātīgi apdrošinātai personai ir 12 MK noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Anna Upena skaidro, ka esošais normatīvais regulējums rada iespējamus nevienlīdzīgas konkurences riskus starp vienā nozarē konkurējošiem saimnieciskās darbības veicējiem un mazina būvniecības nozarē nodarbināto sociālo aizsardzību, darba ņēmējiem reģistrējoties kā pašnodarbinātajiem.

Lai novērstu identificēto risku iestāšanos, biedrība "Latvijas Būvuzņēmēju partnerība" un Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība ierosina papildināt MK noteikumu otrā punkta redakciju, iekļaujot nosacījumu, ka VSAOI objekta minimālais gada apmērs tiek rēķināts no normatīvajos aktos vai ģenerālvienošanās, kas noslēgta atbilstoši Darba likuma 18.panta ceturtajai daļai, minimālās algas.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu piemērošana mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem.

Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 9. panta piektā daļa paredz, ka mikrouzņēmumu nodokli maksājošā mikrouzņēmuma darbinieks var brīvprātīgi pievienoties valsts sociālajai apdrošināšanai, veicot reizi mēnesī sociālās apdrošināšanas iemaksas no brīvi izraudzīta

objekta, kas nepārsniedz MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru. Ņemot vērā, ka būvniecības nozares minimālā alga ir būtiski augstāka par MK noteikto minimālo algu valstī, pašlaik spēkā esošais regulējums nepamatoti ierobežo apmēru, ar kādu būvniecībā strādājoša mikrouzņēmuma darbinieks var brīvprātīgi pievienoties valsts sociālajai apdrošināšanai.

Lai novērstu augstāk minētos ierobežojumus, biedrība “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība” un Latvijas Būvniecības nozares arodbiedrība, aicina papildināt Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 9. panta piektās daļas redakciju, iekļaujot nosacījumu, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas veic no brīvi izraudzīta objekta, kas nepārsniedz normatīvajos aktos vai ģenerālvienošanās, kas noslēgta atbilstoši Darba likuma 18.panta ceturtajai daļai, minimālo algu.

Anna Upena skaidro, ka šobrīd spēkā esošais normatīvais regulējums rada riskus un norāda, ka ir nepieciešams veikt grozījumus normatīvajos aktos. Skaidro, ka individuālie komersanti, kas nav nodarbināti uz darba līguma pamata, ir ārpus Ģenerālvienošanās tvēruma un uz tiem neattiecas minimālā alga, taču individuāliem komersantiem ir jāmaksā nodokļi un obligātās sociālās iemaksas. Šajā gadījumā Ministru kabineta noteikumos ir regulējums, kas skaidri pasaka, ka individuālie komersanti maksā sociālās apdrošināšanas iemaksas, ņemot par pamatu Ministru kabineta noteikto minimālo algu – 430 eiro. Būtībā, ja šis individuālais komersants ir nodarbināts būvniecības nozarē, rodas negodīgas konkurences apstākļi, jo tam ir jāmaksā mazāki nodokļi kā pārējiem komersantiem. Norāda, ka ir nepieciešami grozījumi Ministru kabineta noteikumos, ka būvniecības nozarē strādājošiem individuālajiem komersantiem sociālās iemaksas ir jāmaksā no vispārsaistošās Ģenerālvienošanās noteiktās minimālās algas – 780 eiro. Tas ir būtiski arī, lai uzņēmumi necenstos apiet Ģenerālvienošanos, reģistrējot darbiniekus kā individuālos komersantus. Uz mūsu ierosinājumu Labklājības ministrija atbildēja, ka ņemot vērā apstākļi, ka Ģenerālvienošanās neattiecas uz individuālajiem komersantiem, kas nenodarbina nevienu darbinieku, neredz iespēju grozīt Ministru kabineta noteikumus. Labklājības ministrijas viedoklim mēs nepiekrītam, jo: pirmkārt, ar Ģenerālvienošanos netiek regulēti nodokļu jautājumi; otrkārt, pat veicot Ģenerālvienošanās grozījumus, ko esam gatavi izdarīt, nevar noteikt šādu sociālo iemaksu, kamēr MK noteikumos, kas ir augstāk stāvošs normatīvais akts, skaidri noteikts, ka sociālās iemaksas aprēķina no MK noteikumos noteiktās minimālās algas.

Baiba Bļodniece lūdz Labklājības ministrijas, VID un Finanšu ministrijas viedokli.

Sandra Roska norāda, ka atbildes vēstulē skaidroja, ka Ģenerālvienošanās nav saistoša individuālajam komersantam un pašnodarbinātām personām, jo ja darba devējs nodarbina personu uz uzņēmuma līguma pamata, bet šī persona nav saimnieciskās darbības veicēja, viņam šī persona tāpat jāapdrošina kā darba ņēmējs, kurš nodarbināts uz darba līguma pamata. Līdz ar to pašnodarbinātie ir tie, kas veic darbu ar saviem līdzekļiem un paši maksā nodokļus. Tie var izvēlēties brīvu objektu, minimālā alga viņiem ir Ministru kabineta noteiktā no kuras viņiem ir jāmaksā, ja viņu ienākums sasniedz +5% no faktiskā ienākuma un izvēlēta objekta starpības. Ģenerālvienošanās ir saistoša darba devējam un darbiniekam ar ko noslēgts darba līgums – tā nav saistoša cilvēkam kurš ir saimnieciskās darbības veicējs un ar kuru tiks noslēgts civiltiesisks uzņēmuma līgums. Ja viņš nav saimnieciskās darbības veicējs un ar viņu slēdz uzņēmuma līgumu, tad viņš jebkurā gadījumā ir jāapdrošina kā darba ņēmējs.

Baiba Bļodniece skaidro, ka diferencētas algas parādīsies arī citās nozarēs un rodas problēmjautājums – individuālie komersanti un pašnodarbinātie, kas ir sociāli mazāk aizsargāti no vienas puses (pašiem izvēloties šo ceļu) un no otras puses tas veicina arī negodīgu konkurenci. Līdz ar to mēs nevēlamies, lai šis tiktu izmantots kā rīks, lai tiktu apieta Ģenerālvienošānās un nonāktu pie tā, ka cilvēkiem faktiski nav sociālās garantijas, jo tas ir likumā atļauts.

Andris Bērziņš – konceptuāli ir tā, ka valstīs, kur Ģenerālvienošānās ir attīstītas, valdības noteikta minimāla alga ir zaudējusi jēgu, jo praktiski visas jomas regulē ģenerālvienošānās vai tā sauktie nozares līgumi – Zviedrija, Vācijā u.t.t. Norāda, ka vajadzētu būt godīgi – ja tu saņem lielāku minimālo algu, tad no lielākas minimālās algas tu maksā lielākas sociālās apdrošināšanas iemaksas un nebūt jāiedziļinās vai tas ir pašnodarbinātais vai kas cits, jo Ģenerālvienošānās skar visu būvniecības nozari un ja papildā Ministru kabineta noteikumus un ieraksta “Ģenerālvienošānās”, tad tas būtu konceptuāli un stratēģiski pareizi.

Edmunds Valantis, norāda, ka ja būs šāda pieeja, tad Ģenerālvienošānās zaudēs savu jēgu. Valsts pienākums ir radīt vienādus nosacījumus, nevar radīt vienam labvēlīgāku režīmu tikai tāpēc, ka viņš ir savādāk pierēģistrējis. Uzskata, šis jautājums ministru līmeni ar arodbiedrībām ir jāizrunā un šādi grozījumi ir jāvirza. Ja tas netiks darīts, panāksim, ka būvniecības uzņēmumos nebūs darbinieki un tie visi būs pārreģistrēti kā pašnodarbinātie vai savādāk. Šāda pieeja nav ilgtspējīga. Norāda, ka šis jautājums ir maksimāli ātri jārisina.

Andrejs Birums norāda, ka gadījumā, ja pašnodarbinātajiem par sociālo apdrošināšanas iemaksu objektu nosaka 780 eiro, bet pašnodarbinātie gūst ienākumu, kas nesasniedz šo summu, tas maksās samazinātu sociālo iemaksu likmi. Proti, palielinās risks, ka pašnodarbinātie būs mazāk sociāli apdrošināti.

Baiba Linde skaidro kā pašnodarbinātie maksā nodokļus. Pašnodarbinātie maksā 5%, ja viņa ienākums ir līdz noteiktajam minimumam, pēc tam, kad viņam ir virs minimuma, no tās daļas viņš izvēlās un maksā lielo likmi, tas nozīmē, ka paceļot noteikto minimumu uz 780 eiro, tad ja ienākums būs, piemēram, 700 eiro, proti, zem minimuma, bet virs tās par ko jau tagad jāmaksā lielā likme, mēs budžetā iekasēsīm tikai 5%, jo viņš nebūs sasniedzis to minimumu, lai maksātu lielo likmi. Proti, minimumu nosakot 780 eiro, var panākt pretēju efektu – personas būs sociāli mazāk apdrošinātas. Baiba Linde skaidro, ka aktuāls jautājums ir vai pašnodarbinātajam strādājot būvlaukumā neizpildīsies pazīmes, kas liecina, ka faktiski pastāv darba tiesiskās attiecības. Norāda, ka īpašu uzsvāru VID vadlīnijās ir likuši uz pienākumu izvērtēt pazīmes vai faktiskā nodarbinātība neizpilda pazīmes, ka uzņēmumam ir jāmaksā nodokļi par šo pašnodarbināto.

Baiba Bļodniece rezumē LM, FM un VID viedokli diskusijā par nodokļu objektu problēmjautājumu par individuālajiem komersantiem. Respektīvi, pašnodarbinātie samaksās vairāk nodokļus, ja tiem piemēros Ministru kabineta noteikto minimālo algu un viņu atlīdzība ir zem Ģenerālvienošānās noteiktās, jo tajā gadījumā viņi samaksās 5%, savukārt virs MK noteiktajiem 430 eiro būs spiesti maksāt lielāku likmi. Gadījumā ja sliexnsis tiek pacelts uz 780, tad līdz 780 maksās 5% un tikai virs 780, maksās lielo likmi. Baiba Linde apstiprina, ka problēmjautājums ir pareizi saprasts. Baiba Bļodniece norāda, ka Komiteja nav ieinteresēta, lai maksātu mazākus nodokļus, bet ir ieinteresēta, lai tiktu uzrādītas reālās algas un no komitejas puses aicina valsti par šo padomāt, saprotot, ka tehniski nosakot likmi kāda ir Ģenerālvienošānās noteiktā, sasniegs

pretēju mērķi, bet bažas par to, ka šo instrumentu var izmatot, lai apietu Ģenerālvienošanos, Komitejai paliek.

Zaiga Strode norāda, ka svarīgi arī ir tas, ko VID pieminēja, ka tiks vērtēta ekonomiskā būtība – vai tas ir vai nav individuālais komersants. Ja būs masveidā pārreģistrējušies no darba ņēmēja uz individuālajiem komersantiem, tas noteikti būs iemesls VID izpētīt, vai tiešām šis individuālais komersants darbojās objektā kā darbinieks vai individuālais komersants.

Normunds Grinbergs no darba devēju puses papildina, ka būvniecībā no 70 tūkstošiem nodarbināto lielākā daļa strādā mazos uzņēmumos pa visu Latviju un kā darba devējs redz, kā normālas sabiedrības ar ierobežotu atbildību pārvērtās par 10 mikrouzņēmumiem, jo šādā formātā darba devējam ir jāsamaksā mazāk nodokļi. Ja ir vismazākā iespēja maksāt mazāk, tā tiks izmantota.

Anna Upena norāda, ka svarīgi arī saprast, kā tiks veikta Ģenerālvienošanās ievērošanas uzraudzība, kādi dati tiks izmantoti u.tml. Norāda, ka arī attiecībā uz mikrouzņēmumiem, kuri sasniedzot pilnu normālo darba laiku zaudē mikrouzņēmuma statusu, tas ir svarīgi, jo tiem, piemēram, nav pienākuma EDS reģistrēt nostrādātās stundas. Šie visi jautājumi būtībā ir VID kompetencē. VID pārstāve skaidro, ka VID vadlīnijās ir ietverts arī skaidrojums par mikrouzņēmumiem un tiem piemērojamiem sliekšņiem, lai tie atbilstu statusam.

Baiba Bļodniece norāda, ka, ja šajā jautājumā ir vienota izpratne, tad komiteja aicina to uzsvērt VID vadlīnijās.

Baiba Bļodniece rezumē, ka šajā jautājumā risks saglabājās, mēs to identificējam un cenšamies novērst. Iespējams, ka to varēs izdarīt pēc zināma laika, kad būs pieejamas dažādas statistikas, ko aicina VID izvērtēt un iesniegt arī Komitejai.

Komiteja nolemj:

4.1. Ņemot vērā, ka identificētie riski joprojām pastāv, aicināt Valsts ieņēmumu dienestu tiem pievērst uzmanību un veikt attiecināmo datu (EDS, EDLUS) monitoringu, kā arī šo datu analīzes rezultātu iesniegt Komitejai, lai varētu izvērtēt to ietekmi uz nozari.

Sanāksme slēgta 2019. gada 25. oktobrī plkst. 11:25.

Pielikumā: Ģenerālvienošanās tēmu apkopojumu ar problēmjautājumiem.

Egils Baldzēns (paraksts)

Evija Kirika (paraksts)

Ieva Gretere (paraksts)

Mārtiņš Dunsķis (paraksts)

Baiba Bļodniece (paraksts)

Anna Upena (paraksts)

Andris Bērziņš (paraksts)

Normunds Grinbergs (paraksts)

Izraksts pareizs
Biedrības “Latvijas Būvuzņēmēju partnerība”